

Klatreplanten
Gloriosa udfolder
sig på et flettet
pilestativ

En klatrende lilje fra troperne

KNOLDPLANTER Kan man ikke finde penge på budgettet til en tur til troperne, må man nøjes med at drømme. Og så hjælper det på fantasien at være i selskab med den ejendommelige og farverige klatreplante *Gloriosa*

Tekst **Anne Bay Knudsen** hortonom
Foto **Niels Fabæk** AVnatura

Klatreliljen *Gloriosa* formeres med knolde, og det er i marts, at man skal lægge de lange hvide knolde i en stor potte, hvis man vil have denne flotte, eksotiske varmhusplante til at pryde vindueskarmen fra maj til juni. Når planten vokser frem fra knoldene, sker det med en sådan fart på, at man næsten kan se den vokse dag for dag. Følger man med i væksten, kunne man faktisk godt forestille sig at være i en regnskov.

I løbet af juni måned bliver planten godt et par meter lang, og for ikke at vælte har den behov for noget at klatre op af. I toppen viser sig efterhånden en håndfuld knopper, hvis farve skifter fra grønne til gul-orange.

Det ejendommelige ved blomsten er dens besynderlige forvandling. De grønne kronblade er først fremadrettede, herefter tager kronbladene en drejning på 180 grader og bliver nu stærkt tilbagebøjede og farverige med en krøllet kant. Herefter bliver griffel og støvblade synlige, og blomsten er fuldent.

Kræver lys og varme

Klatreliljen er hjemmehørende i Kenya, Uganda og Zimbabwe, men den findes også i Asien i flere arter.

Professionelle gartnere producerer to arter – *Gloriosa rothschildiana* og *Gloriosa superba*. Især sorten *Gloriosa rothschildiana* 'O'Brien' produceres som potteplante. Klatreliljen har i en lang årrække også været populær som snitblomst. Som afskårne anvendes *Gloriosa* en del i Holland, men bliver også i store mængder dyrket og anvendt i Australien og Japan. Den klatrende tropelilje kræver lys og varme og betegnes i fagsprog som en varmhusplante.

At planten er en klatrer, hersker der ingen tvivl om. Klatreliljen bliver 1-2 m lang og består af en urteagtig stængel med smalle, lange blade som afsluttes med en klatretråd. Bladene er meget gode og villige til at fastgøre sig med slyngrådene og holder på denne måde

planten oprejst. Når planten ikke længere har så megen fart på i vækst, begynder den at bruge energi på at blomstre.

Drivning af knolde år efter år

Med lidt grønne fingre er det ikke så svært at fremdrive denne ejendommelige lilje med sine knolde. Et godt resultat opnås f.eks. i et sydvest-vent vindue. Har man en vinterhave, er dette en særdeles god løsning. Her vil planten have de mest optimale betingelser i form af rigeligt med lys uden direkte sol. Mindre kan dog også gøre det. En udendørs altan eller terrasse er også god, men her bør placeringen være syd-vent for at fremdrive liljen.

Klatreliljen formeres med knolde. I begyndelsen af marts lægges knoldene i potter (lodret placering), de tildækkes med voksemedie, 3-4 cm. Knoldene kan eventuelt lægges enkeltvis i mindre potter. Når de begynder væksten, omplanter de for eksempel tre sammen i større potter.

Det anbefales at bruge porøs jord med et godt luftskifte. Endvidere bør jorden være næringsrig. Brug derfor en god spagnum, eventuelt tilsat lidt omsat kompost eller komposteret husdyrgødning.

Knolde overvintre

Liljen visner tilbage fra august til september måned, og vandingen bør indstilles.

Efter endt vækstsæsonen efterlader planten en håndfuld 10-20 cm lange hvide knolde i jorden.

Hemmeligheden bag liljen er den, at det kun er de store knolde, der blomstrer i løbet af den første sæson. Allerede i løbet af den første vækstsæson har knoldene delt sig, antallet er forøget og enkelte er blevet større. Den næste sæson vil de største knolde kvittere med en blomstring.

Knoldene bør overvintre på et tørt og varmt sted fra oktober til februar.

Liljen har behov for en hvileperiode på omtrent 6 måneder. Her er det vigtigt, at knoldene ikke opbevares for koldt om vinteren, hellere lidt for varmt omkring 12-15 °C. De lange hvide knolde renses for jord og anbringes eventuelt i en kurv. Opbevar knoldene mørkt, indtil de igen skal plantes næste sæson. Et velegnet sted for opbevaring er i et mørkt skab, hvor der er isoleret.

Klatrer på stativ

I Holland og Tyskland dyrkes klatreliljen som enårig slyngende potteplante. Den produceres i store potter og er bundet rundt om en bøjle. Med sin lange vækst kan den komme et par gange rundt om bøjlen. Liljen kan også drives frem i en stor krukke eller lerpote, hvor liljen bør støttes med for eksempel en bambus pind.

En mere utraditionel metode at håndtere den klatrende plante på, er at flette et stativ i pil. Dette pilestativ har vist sig at være en ganske fortræffelig måde for planten at udfolde sin vækst på. Med et flettet stativ i pil får liljen også stor æstetisk værdi, og planten kommer rigtigt til sin ret.

Stativet bør flettes i en størrelse, så det omslutter potten. Når de enkelte knolde begynder at skyde, føres stænglerne efterhånden op i og flettes ind i pilestativet. Bliver stænglerne længere end stativet, føres stænglen blot ned igen. Nu vil bladene klare resten, idet slyngrådene, der sidder for enden af bladene, griber fast omkring stativet og på denne måde fastholder planten. Ved hjælp af stativet sidder planten godt fast, og fra den frodige klatrelilje fremkommer de orange-gule blomster i blad-hjørnerne.

Gloriosa knolde kan købes i større planteskoler landet over. Desuden er knoldene set hos: Zimtrade, Frø og løg i Helsingør. Samt hos Dansk Frøforsyning, Kolding.